

Uchwała Nr XXIV/179/2026

Rady Gminy Belsk Duży

z dnia 23 czerwca 2026 roku

**w sprawie przyjęcia Gminnego Programu Wspierania Rodziny w Gminie Belsk Duży
na lata 2026 - 2028**

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 roku o samorządzie gminnym (Dz.U.2026 poz. 662) oraz art. 176 pkt 1 oraz art. 179 ust. 2 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 roku o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz. U. 2025 r., poz. 49 ze zm.) Rada Gminy Belsk Duży uchwala, co następuje:

§ 1

Przyjmuje się Gminny Program Wspierania Rodziny w Gminie Belsk Duży na lata 2026-2028, stanowiący załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2

Wykonanie uchwały powierza się Wójtowi Gminy Belsk Duży.

§ 3

Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Uzasadnienie

do uchwały w sprawie przyjęcia Gminnego Programu Wspierania Rodziny w gminie Belsk Duży na lata 2026–2028

Obowiązek uchwalenia trzyletniego gminnego programu wspierania rodziny wynika z art. 176 pkt 1 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz. U. 2025 r., poz. 49 ze zm.). Zgodnie z ww. przepisem opracowanie i realizacja gminnych programów wspierania rodziny stanowi zadanie własne gminy.

Gminny Program Wspierania Rodziny w gminie Belsk Duży na lata 2026–2028 stanowi kontynuację działań realizowanych w ramach Programu obowiązującego w latach 2023–2025. Przyjęcie nowego dokumentu umożliwia dalsze, systemowe i skoordynowane działania na rzecz rodzin z terenu gminy, z uwzględnieniem dotychczasowych doświadczeń oraz aktualnych potrzeb społecznych.

Program skierowany jest do rodzin zamieszkujących Gminę Belsk Duży, w szczególności do rodzin przeżywających trudności w prawidłowym wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych, a także do rodzin wyrażających wolę współpracy w zakresie odzyskania lub utrzymania opieki nad dziećmi umieszczonymi w instytucjonalnej lub rodzinnej pieczy zastępczej.

Realizacja Programu ma na celu wzmacnianie kompetencji opiekuńczo-wychowawczych rodzin, poprawę ich funkcjonowania oraz zapobieganie umieszczaniu dzieci w pieczy zastępczej, a także wspieranie procesu powrotu dzieci do środowiska rodzinnego.

Załącznik
do Uchwały Nr XXIV/179/2026
Rady Gminy w Belsku Dużym
z dnia 23 czerwca 2026 roku

GMINNY
PROGRAM WSPIERANIA RODZINY
W GMINIE BELSK DUŻY
NA LATA 2026 - 2028

I. WPROWADZENIE I DIAGNOZA PROBLEMU

1. Wprowadzenie.

Gminny Program Wspierania Rodziny na lata 2026-2028 jest kontynuacją 3 letniego programu, który był realizowany w latach 2023-2025. Niniejszy Program opracowano w oparciu o art. 176 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, w myśl którego gmina zobowiązana jest do tworzenia gminnego systemu profilaktyki i opieki nad dzieckiem i rodziną. Należy pamiętać, że rodzina jest najważniejszą grupą społeczną i podstawowym środowiskiem wychowawczym. To tutaj człowiek nabywa wiedzę o otaczającym świecie, uczy się zasad i wartości. Rodzina kształtuje osobowość młodego pokolenia. Rozpad rodziny, niewydolność wychowawcza, zanikanie poczucia bezpieczeństwa i narastanie konfliktów powodują wzrost zjawisk negatywnych, które wymagają ingerencji z zewnątrz. Bywa, że w wyniku długotrwałych kryzysów i zerwania więzi rodzinnych dzieci umieszczane są w rodzinnej pieczy zastępczej. Należy więc zadbać o to, aby rodzina pokonała trudności, a dziecko mogło wychowywać się w rodzinie biologicznej jak najdłużej. Pozostawienie rodzin bez fachowego wsparcia i różnorodnej pomocy specjalistycznej spowoduje wzrost zjawiska dalszej degradacji i skutkować może różnorodnymi konsekwencjami, którymi najbardziej zagrożone będą dzieci. Trudności rodziny zarówno w sferze materialno-bytowej, jak i w sferze więzi rodzinnych wymaga podjęcia stosownych działań. Należy jednak pamiętać, by podejmowane na rzecz rodziny działania prowadzone były za jej zgodą i z jej aktywnym udziałem. Ważny jest tutaj wysiłek zarówno członków rodziny jak i pracowników instytucji. W swoich działaniach pracownicy socjalni i asystenci rodziny mają za zadanie wspieranie i wspomaganie, a nie zastępowanie rodziców w wypełnianiu ich funkcji opiekuńczo- wychowawczych. Wszelkie działania podejmowane dla dobra dziecka i jego rodziny powinny być spójne i zgodne z potrzebami. W świetle założeń ustawy pomoc dziecku i jego rodzinie powinna mieć charakter interdyscyplinarny i być udzielana przez właściwych specjalistów w ramach zintegrowanego lokalnego systemu. Z tego powodu ważne jest, by działania i decyzje względem rodziny były podejmowane przy współpracy wyspecjalizowanych instytucji (m. in. Ośrodek Pomocy Społecznej, szkoły, sąd, policja).

Podstawowym założeniem Gminnego Programu Wspierania Rodziny na lata 2026-2028 jest tworzenie warunków sprzyjających umacnianiu instytucji rodziny wspomaganie oraz udzielanie wsparcia rodzinom przeżywającym trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo- wychowawczych.

2. Podstawy prawne działań ujętych w Programie

Podstawy prawne działań ujętych w ramach Programu są spójne z kierunkami działań przyjętymi w następujących aktach prawnych:

- Ustawa z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz.U.2026 poz. 639)

- Ustawa z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz.U.2025 r., poz. 49 ze zm.)
- Ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy domowej (Dz.U.2024 poz. 1673)

3. Diagnoza sytuacji rodzin objętych pomocą Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Belsku Dużym

Zadania ujęte w Programie ukierunkowane są na wspieranie rodzin przeżywających trudności życiowe, w celu przywrócenia im zdolności do prawidłowego wypełniania ról społecznych oraz funkcji opiekuńczo-wychowawczych.

Warunkiem właściwego określenia kierunków działań Gminnego Programu Wspierania Rodziny jest dokonanie analizy danych dotyczących rodzin zamieszkujących teren Gminy Belsk Duży, które korzystają ze wsparcia Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej, jak również innych instytucji działających w obszarze pomocy społecznej.

Rodziny objęte pomocą społeczną GOPS w Belsku Dużym w latach 2023-2025 z podziałem na liczbę dzieci w rodzinie

Rodziny z dziećmi							
Rok	Ogółem liczba rodzin	1 dziecko	2 dzieci	3 dzieci	4 dzieci	5 dzieci	6 dzieci i więcej
2023	17	5	3	7	0	1	1
2024	13	2	6	3	0	2	0
2025	12	6	1	2	2	1	0

Źródło: opracowanie własne

Analiza danych wskazuje, że w latach 2023–2025 nastąpił stopniowy spadek liczby rodzin z dziećmi korzystających ze wsparcia Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Belsku Dużym. W 2023 roku pomocą objęto 17 rodzin, natomiast w 2025 roku liczba ta zmniejszyła się do 12 rodzin. Zauważalna jest również zmiana struktury rodzin korzystających ze wsparcia – wzrosła liczba rodzin z jednym dzieckiem, przy jednoczesnym spadku liczby rodzin wielodzietnych korzystających z pomocy.

Widoczna zmiana liczby rodzin korzystających z pomocy społecznej może świadczyć zarówno o poprawie sytuacji części rodzin, jak również o skuteczniejszym oddziaływaniu pracy socjalnej i wsparcia instytucjonalnego. Jednocześnie nadal występują rodziny wymagające wieloaspektowej pomocy, szczególnie w zakresie wsparcia wychowawczego oraz materialnego. Jak wynika z tabeli zamieszczonej powyżej w 2025 roku z różnych form świadczeń Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Belsku Dużym korzystało 12 rodzin z dziećmi.

Najczęstsze przyczyny trudnych sytuacji życiowych, które stanowią powód ubiegania się o wsparcie Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Belsku Dużym

Powody przyznania pomocy	2023 rok		2024 rok		2025 rok	
	Liczba rodzin	Liczba osób w rodzinach	Liczba rodzin	Liczba osób w rodzinach	Liczba rodzin	Liczba osób w rodzinach
Ubóstwo	17	22	14	24	13	27
Wielodzietność	3	15	1	5	1	5
Bezrobocie	7	8	9	19	9	21
Niepełnosprawność	16	18	14	19	12	14
Alkoholizm	6	8	5	5	7	9
Długotrwała lub ciężka choroba	15	15	13	15	12	13
Bezradność w sprawach opiekuńczo – wychowawczych	4	9	2	9	4	8

Źródło: opracowanie własne

Przedstawione dane potwierdzają, że najczęstszymi przyczynami korzystania z pomocy społecznej pozostają ubóstwo, długotrwała choroba oraz niepełnosprawność. W 2025 roku widoczny jest również wzrost liczby rodzin dotkniętych problemem alkoholizmu oraz bezrobocia. Zjawiska te mają bezpośredni wpływ na funkcjonowanie rodzin oraz bezpieczeństwo dzieci, dlatego konieczne jest dalsze prowadzenie działań profilaktycznych, wspierających i aktywizujących.

Rodziny z dysfunkcjami opiekuńczo-wychowawczymi stanowią znaczną część klientów pomocy społecznej. Bardzo często niezaradność rodziny w opiece i wychowaniu dzieci łączy się z dysfunkcjami takimi jak: przemoc domowa, uzależnienia, zaburzenia równowagi systemu

rodzinnego w sytuacjach kryzysowych, problemy w pełnieniu ról rodzicielskich, małżeńskich i zawodowych. Dysfunkcje te wyrażają się głównie niedojrzałością emocjonalną, problemami we współżyciu z ludźmi, niezaradnością prowadzenia gospodarstwa domowego, nieumiejętnością gospodarowania budżetem domowym, problemami wychowawczymi w środowisku rodzinnym i zawodowym. Istotną rolę zgodną z polityką społeczną państwa odgrywa praca socjalna w połączeniu ze wsparciem finansowym, rzeczowym lub żywieniowym. Ważną formę pomocy finansowej dla rodzin stanowią świadczenia rodzinne i fundusz alimentacyjny. Rodziny wielodzietne korzystają z Kart Dużej Rodziny.

Pracownicy socjalni są często pierwszymi osobami, które mają bezpośredni kontakt z rodziną w środowisku. Po zdiagnozowaniu problemów, pracownik socjalny wnioskuje do Kierownika Ośrodka Pomocy Społecznej o pomoc adekwatną do potrzeb rodziny. Rodzinom przeżywającym trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczej wobec dzieci przydzielony zostaje asystent rodziny. Warunkiem koniecznym do wprowadzenia asystenta rodziny jest zgoda rodziny na podjęcie takiej współpracy. Rola asystenta rodziny polega na wspieraniu rodziny wychowującej dzieci poprzez podniesienie ich samooceny, wzbudzenie wiary we własne siły, a także pomoc w wykonywaniu najprostszych czynności, składających się na proces prowadzenia gospodarstwa domowego. Działania asystenta rodziny mają wspomagać rozwój kompetencji wszystkich członków rodziny tj. zarówno rodziców jak i dzieci. Asystent rodziny nie przejmuje działań za rodzinę, jedynie wspiera ją w wykonywaniu określonych obowiązków jak również w podjętych działaniach. Priorytetem wspierania rodziny jest zapewnienie odpowiednich warunków rozwoju dzieci, młodzieży oraz kształtowania wartości i norm związanych z ich wychowaniem. Głównym celem asystenta jest niedopuszczenie do oddzielenia dzieci od rodziny oraz podjęcie działań zmierzających do zażegnania kryzysu w rodzinie. Praca asystenta ma charakter kompleksowy. Osoba pełniąca funkcję asystenta dba o rozwiązanie podstawowych problemów socjalnych rodzin (mieszkaniowych, materialnych, zdrowotnych itp.), a także wspiera w podejmowaniu aktywności społecznej i zawodowej. Asystent reaguje na sygnały wskazujące na powstawanie w rodzinie problemów związanych z jej prawidłowym funkcjonowaniem. Praca asystenta zgodnie z założeniami ustawy jest realizowana również w przypadku umieszczenia dziecka w tzw. pieczy zastępczej, wówczas asystent uczestniczy we wszystkich działaniach podejmowanych na rzecz powrotu dziecka do rodziny biologicznej.

Ośrodek Pomocy Społecznej w Belsku Dużym do lutego 2026 roku zatrudniał asystenta rodziny w wymiarze $\frac{1}{2}$ etatu, w związku z czym liczba rodzin, z którymi mógł pracować jednocześnie, nie mogła przekroczyć 8 rodzin. Od lutego 2026 roku asystent rodziny zatrudniony jest w wymiarze $\frac{3}{4}$ etatu, co umożliwia objęcie wsparciem maksymalnie 12 rodzin jednocześnie. Liczba rodzin, z którymi asystent rodziny współpracuje, uzależniona jest również od stopnia trudności prowadzonych spraw oraz zakresu realizowanych zadań na rzecz rodzin.

Liczba rodzin objętych wsparciem asystenta rodziny, jak również liczbę rodzin, z którymi asystent zakończył współpracę na przestrzeni 3 kolejnych lat.

Wyszczególnienie	2023	2024	2025
Liczba rodzin dla których pracownik socjalny wnioskował o asystenta rodziny	8	4	3
Liczba rodzin którym przyznano pomoc asystenta rodziny	8	4	3
Liczba rodzin które nie wyraziły zgody na objęcie ich pomocą w postaci asystenta rodziny	0	0	0
Liczba rodzin objętych wsparciem asystenta rodziny (również z lat poprzednich)	8	9	8
Liczba rodzin z którymi asystent zakończył współpracę ogółem	3	4	2
Z tego: - ze względu na osiągnięcie celów	3	2	1
- ze względu na rezygnację rodziny z pomocy	0	0	0
- w związku ze zmianą miejsca zamieszkania	0	0	0
- ze względu na brak współpracy	0	2	1

Źródło: opracowanie własne

Dane wskazują, że rodziny korzystają ze wsparcia asystenta rodziny, a współpraca ta przynosi wymierne efekty. W analizowanym okresie większość zakończonych współprac wynikała z osiągnięcia założonych celów.

Liczba dzieci w rodzinach objętych pomocą asystenta rodziny

2023 rok		2024 rok		2025 rok	
Liczba rodzin	Liczba dzieci	Liczba rodzin	Liczba dzieci	Liczba rodzin	Liczba dzieci
4	6	6	10	7	11

Źródło: opracowanie własne

Zauważalny jest wzrost liczby dzieci objętych wsparciem asystenta rodziny, co świadczy o rosnących potrzebach rodzin wymagających specjalistycznej pomocy. Rodziny chętnie podejmują współpracę z asystentem rodziny co jest pozytywną zmianą w porównaniu do lat

poprzednich. Jednocześnie rodziny otrzymują wsparcie Ośrodka w postaci pracy socjalnej. Sporadycznie zdarza się, że nie wyrażają zgody na objęcie ich pomocą w formie pracy socjalnej lub przydzielenia asystenta rodziny. Zdarza się, że rodziny podejmują decyzję o zakończeniu współpracy przed osiągnięciem wyznaczonych celów.

Dane wskazują, że praca asystenta rodziny odgrywa istotną rolę w procesie poprawy funkcjonowania rodzin przeżywających trudności opiekuńczo-wychowawcze. Zwiększenie wymiaru zatrudnienia asystenta rodziny od 2026 roku pozwoli na objęcie wsparciem większej liczby rodzin oraz skuteczniejsze reagowanie na pojawiające się problemy.

Praca z rodzinami dysfunkcyjnymi jest procesem długotrwałym i złożonym. Efekty pracy zależne są od aktywności rodzin, ich zaangażowania i potrzeby zmiany sposobu życia. Objęcie rodziny wsparciem asystenta rodziny nie zawsze gwarantuje przywrócenie rodzinie zdolności do wypełniania funkcji opiekuńczo- wychowawczych czy minimalizacji występowania patologii lub uzależnienia.

Wykaz dzieci z terenu Gminy Belsk Duży umieszczonych w danym roku w pieczy zastępczej oraz liczba dzieci przebywających w pieczy ogółem

Rok	Liczba umieszczonych dzieci w pieczy zastępczej w danym roku	Liczba dzieci przebywających w pieczy ogółem
2023	0	8
2024	2	10
2025	0	9

Źródło: opracowanie własne

Aktualnie dziewięcioro dzieci z Gminy Belsk Duży wychowuje się w pieczy zastępczej z czego czworo dzieci w rodzinach spokrewnionych. Konieczność umieszczenia dziecka poza rodziną wynika często z dysfunkcji lub patologii środowiska, w którym żyje dziecko. W latach 2023- 2025 żadne z dzieci nie powróciło do rodzin biologicznych.

Brak powrotów dzieci do rodzin biologicznych w analizowanym okresie wskazuje na konieczność dalszego wzmacniania działań wspierających rodziny naturalne. Szczególnie istotne pozostaje rozwijanie kompetencji opiekuńczo-wychowawczych rodziców oraz zapewnienie dostępu do specjalistycznego poradnictwa.

Wykaz liczby rodzin objętych procedurą Niebieskiej Karty oraz liczba dzieci w tych rodzinach

Rok	Liczba rodzin objętych procedurą Niebieskiej Karty	Liczba dzieci w tych rodzinach
------------	---	---------------------------------------

2023	20	16
2024	21	18
2025	11	9

Zródło: opracowanie własne

Obecnie, zgodnie z obowiązującymi wytycznymi oraz podejściem stosowanym w systemie przeciwdziałania przemocy domowej, za osoby doznające przemocy uznaje się również dzieci, które nie są bezpośrednio jej ofiarami, lecz są świadkami przemocy występującej w rodzinie. Doświadczanie takich sytuacji może powodować u dzieci poważne skutki emocjonalne, psychiczne oraz rozwojowe, wpływając negatywnie na ich poczucie bezpieczeństwa, funkcjonowanie społeczne i dalszy rozwój.

Analiza danych wskazuje, że w latach 2023–2024 utrzymywała się zbliżona liczba rodzin objętych procedurą „Niebieskiej Karty”, natomiast w 2025 roku odnotowano spadek zarówno liczby rodzin, jak i liczby dzieci pozostających w tych rodzinach. Dane te wymagają jednak dalszej obserwacji i analizy w kolejnych latach.

4. Zasoby instytucjonalne działające w obszarze wspierania rodzin na terenie Gminy Belsk Duży

Instytucje i organizacje realizujące zadania i działania mieszczące się w zakresie wspierania rodziny oraz inne pełniące funkcje wspierające:

- Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Belsku Dużym
- Zespół Interdyscyplinarny do spraw Przeciwdziałania Przemocy Domowej
- Starostwo Powiatowe w Grójcu
- Urząd Gminy w Belsku Dużym
- Sąd Rejonowy w Grójcu - III Wydział Rodzinny i Nieletnich
- Zespół Kuratorski
- Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Belsku Dużym
- Prokuratura Rejonowa w Grójcu
- Policja - Komenda Powiatowa w Grójcu
- Punkt przyjęć dzielnicowego
- Gminny Punkt Konsultacyjny- dyżury pracowników socjalnych, terapeuty uzależnień, psychologa

- Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Grójcu
- Powiatowy Urząd Pracy w Grójcu
- Poradnia Psychologiczno – Pedagogiczna w Grójcu.
- Poradnia Zdrowia Psychicznego dla Dzieci i Młodzieży ul. Stanisława Lema 2 w Grójcu
- Placówki oświatowo- wychowawcze:
 - a) szkoły,
 - b) przedszkola,
- Samodzielny Publiczny Zakład Opieki Zdrowotnej w Belsku Dużym
- Kościół
- fundacje i stowarzyszenia
- inne organizacje pozarządowe oraz podmioty prowadzące działalność pożytku publicznego.

5. Analiza SWOT

Mocne strony	Słabe strony
- systematyczne szkolenia pracowników GOPS, członków Zespołu Interdyscyplinarnego oraz GKRPA w zakresie przeciwdziałania przemocy domowej, uzależnieniom oraz innym zagrożeniom społecznym - podnoszenie kompetencji w obszarze udzielania pomocy rodzinom w sytuacjach kryzysowych oraz pracy z osobami doświadczającymi trudności życiowych - rozwijanie umiejętności diagnozowania sytuacji rodzinnej oraz stosowania skutecznych metod pracy socjalnej i pomocowej - doskonalenie wiedzy z zakresu profilaktyki i działań wspierających w środowisku lokalnym	- niska świadomość społeczna i wiedza na temat wspierania rodziny oraz systemu pieczy zastępczej - marginalizacja części rodzin z powodu występujących problemów społecznych - bierna postawa wielu rodzin wobec własnych trudności życiowych - niechęć do podejmowania współpracy z instytucjami pomocowymi - utrudniony dostęp do specjalistycznego poradnictwa (psycholog, psychiatra, mediator rodzinny) - niewystarczająca aktywność i gotowość społeczności lokalnej do współpracy na rzecz rodzin

- szkolenia w zakresie współpracy i koordynacji działań międzyinstytucjonalnych - wzmacnianie kompetencji w prowadzeniu procedury „Niebieskie Karty” oraz działań interwencyjnych - funkcjonowanie Gminnego Punktu Konsultacyjnego dla osób w kryzysie, osób uzależnionych oraz ich rodzin, w którym dyżury pełnią terapeuta uzależnień, psycholog oraz pracownik socjalny, zapewniając wszechstronne wsparcie i poradnictwo - działalność grupy samopomocowej AA na terenie gminy, wspierającej osoby uzależnione w procesie zdrowienia i utrzymania trzeźwości - aktywna działalność Młodzieżowej Rady Gminy, wspierająca rozwój postaw obywatelskich i zaangażowanie młodzieży w życie lokalnej społeczności	- występowanie wyuczonej bezradności oraz postaw roszczeniowych - brak pozytywnych wzorców osobowych w części rodzin dysfunkcyjnych - brak rodzin wspierających i systemu wsparcia środowiskowego - niewystarczające zasoby mieszkaniowe dla rodzin w trudnych warunkach bytowych - problem uzależnień w rodzinach - brak lub ograniczona pomoc międzypokoleniowa (osłabienie wsparcia ze strony rodziny rozszerzonej)
Szanse	Zagrożenia
- dalszy rozwój współpracy pracowników pomocy społecznej z innymi instytucjami - stopniowy wzrost świadomości i wiedzy rodziców w zakresie prawidłowego pełnienia funkcji opiekuńczo-wychowawczej - zwiększenie współpracy rodzin dysfunkcyjnych z asystentem rodziny - podnoszenie kwalifikacji zawodowych pracowników instytucji pomocowych, w szczególności kadry oświaty - wzmocnienie współpracy między instytucjami działającymi na rzecz rodziny	- złożoność i wielowymiarowość problemów występujących w rodzinach - niestabilność przepisów prawa dotyczących polityki społecznej - szybkie tempo życia, przeciążenie obowiązkami oraz trudności w godzeniu pracy z życiem rodzinnym - wzrost kosztów utrzymania rodzin, zadłużenie i pogarszająca się sytuacja ekonomiczna części gospodarstw domowych - bezrobocie, niepewność zatrudnienia oraz migracje zarobkowe powodujące rozdzielenie rodzin

- możliwość pozyskiwania dodatkowych środków na działania wspierające rodzinę z GKRPA - rozwój działań profilaktycznych i edukacyjnych w środowisku lokalnym - zwiększenie roli szkoły w wczesnym rozpoznawaniu problemów dziecka i rodziny - rozwój usług specjalistycznych dla rodzin w kryzysie - wzrost aktywności społeczności lokalnej w działaniach pomocowych - możliwość szerszego wykorzystania nowoczesnych metod pracy z rodziną i dzieckiem - możliwość korzystania przez kadre nauczycielską ze środków Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych na szkolenia z zakresu pomocy dziecku, diagnozy oraz profilaktyki - możliwość włączania Młodzieżowej Rady Gminy w działania profilaktyczne i edukacyjne kierowane do dzieci i młodzieży: • rozwijanie współpracy między instytucjami a młodzieżą w zakresie planowania i realizacji lokalnych inicjatyw społecznych • lepsze dopasowanie form przekazu działań profilaktycznych do potrzeb i języka młodych ludzi dzięki udziałowi młodzieży w ich współtworzeniu • zwiększenie skuteczności oddziaływań profilaktycznych poprzez wykorzystanie rówieśniczych form przekazu • budowanie odpowiedzialności społecznej i postaw prospołecznych wśród młodzieży • możliwość identyfikowania problemów młodych osób na wczesnym etapie dzięki ich bezpośredniemu zaangażowaniu	- rozpad związków (rozwoły, separacje), konflikty rodzinne i osłabienie trwałości relacji - osłabienie więzi rodzinnych, międzypokoleniowych oraz zanik systemu wartości - brak czasu i uwagi poświęcannej dzieciom, osłabienie funkcji wychowawczej rodziny - bezradność opiekuńczo-wychowawcza, wypalenie rodzicielskie oraz deficyty kompetencji wychowawczych - osłabienie autorytetu rodziców i trudności w budowaniu relacji wychowawczych - uzależnienia w rodzinach (alkohol, narkotyki, substancje psychoaktywne, internet i nowe technologie) - przemoc domowa, przemoc rówieśnicza oraz inne formy agresji - wzrost zachowań ryzykownych i patologicznych wśród dzieci i młodzieży - depresja, zaburzenia lękowe i narastające kryzysy psychiczne wśród dzieci, młodzieży i dorosłych - brak świadomości i wiedzy dotyczącej rozpoznawania kryzysów psychicznych, samookaleczeń i myśli samobójczych oraz sposobów reagowania - ograniczony dostęp do specjalistycznej pomocy psychologicznej i psychiatrycznej oraz długi czas oczekiwania - brak kompetencji społecznych w zakresie radzenia sobie ze stresem i budowania odporności psychicznej - szybki rozwój technologii i trudność rodziców oraz nauczycieli w nadążaniu za zmianami i trendami internetowymi - zagrożenia internetowe: cyberprzemoc, patostreaming, hejt, manipulacja informacyjna, uzależnienia cyfrowe oraz niebezpieczne trendy w mediach społecznościowych
---	--

• rozwój współpracy międzypokoleniowej w działaniach na rzecz rodziny i społeczności lokalnej - możliwość organizowania i prowadzenia warsztatów „Szkoła dla rodziców”, wspierających rozwój kompetencji wychowawczych i poprawę relacji w rodzinie	- negatywny wpływ mediów społecznościowych i kultury masowej na dzieci i młodzież - konsumpcjonizm i presja społeczna dotycząca stylu życia - samotność i izolacja społeczna dzieci, młodzieży oraz osób dorosłych mimo pozornej łączności cyfrowej - starzenie się społeczeństwa i wzrost obciążeń opiekuńczych wobec osób starszych i niesamodzielnych - ograniczona współpraca instytucji wspierających rodzinę oraz przeciążenie systemu pomocy społecznej - stereotypowe postrzeganie instytucji pomocowych i niechęć do korzystania ze wsparcia - ograniczony dostęp do konstruktywnych form spędzania czasu wolnego dla dzieci i młodzieży, szczególnie w mniejszych miejscowościach - niska aktywność społeczna części rodzin oraz słabe zaangażowanie w życie lokalnej społeczności - dziedziczenie problemów społecznych (ubóstwa, bezradności, wykluczenia)
--	--

Przeprowadzona analiza SWOT potwierdza, że Gmina Belsk Duży posiada odpowiednie zasoby instytucjonalne i doświadczenie w zakresie wspierania rodzin. Jednocześnie zauważalne są zagrożenia wynikające z przemian społecznych, osłabienia więzi rodzinnych oraz wzrostu problemów związanych z uzależnieniami i przemocą domową. Wskazuje to na potrzebę dalszego rozwijania lokalnego systemu wsparcia rodzin.

Powyższa analiza powstała w oparciu o stan wiedzy i doświadczenia pracowników GOPS w Belsku Dużym oraz innych osób zajmujących się pomocą rodzinie. Stały monitoring spraw związanych z pomocą społeczną, znajomość występowania problemów lokalnych i tematyki związanej z szeroko rozumianą polityką prorodzinną i społeczną pozwoliło na wyodrębnienie przedstawionych powyżej słabych i mocnych stron, jak również szans i zagrożeń występujących na terenie Gminy.

II. POSTANOWIENIA OGÓLNE

1. Czas realizacji Programu.

Gminny Program Wspierania Rodziny został opracowany na lata 2026-2028

2. Odbiorcy Programu.

Odbiorcami Gminnego Programu Wspierania Rodziny są:

- rodziny przeżywające trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych
 - dzieci i młodzież z rodzin zagrożonych dysfunkcją
 - rodziny objęte wsparciem asystenta rodziny
 - rodziny zagrożone umieszczeniem dzieci w pieczy zastępczej
 - rodziny biologiczne dzieci przebywających w pieczy zastępczej
 - osoby i rodziny dotknięte przemocą domową
 - osoby i rodziny z problemem uzależnień
 - rodziny w sytuacjach kryzysowych (bezrobocie, ubóstwo, choroba, problemy mieszkaniowe)
 - dzieci i młodzież wymagające wsparcia edukacyjnego, wychowawczego i profilaktycznego
 - rodziny zastępcze oraz opiekunowie sprawujący pieczę zastępczą
- pozostałe rodziny z terenu gminy, w tym rodziny funkcjonujące prawidłowo, objęte działaniami profilaktycznymi, edukacyjnymi i wzmacniającymi kompetencje rodzicielskie

3. Zakładane efekty realizacji Programu

Spodziewane efekty realizacji Programu:

- poprawa sytuacji dziecka i rodziny
- podniesienie poziomu oraz rozwój różnorodnych form pomocy rodzinie
- ograniczenie zjawisk patologii społecznych
- poprawa funkcjonowania rodzin zagrożonych wykluczeniem społecznym oraz wymagających wsparcia i pomocy
- pozostawienie dzieci w środowisku rodziny biologicznej
- reintegracja rodziny naturalnej poprzez umożliwienie powrotu dziecka do rodziny
- konsolidacja działań różnych grup społecznych, organizacji pozarządowych i instytucji działających na rzecz rodziny
- objęcie wsparciem i działaniami profilaktycznymi oraz edukacyjnymi wszystkich rodzin z terenu gminy, w tym rodzin funkcjonujących prawidłowo, w celu wzmacniania kompetencji rodzicielskich i utrzymania właściwych relacji rodzinnych

4. Realizatorzy Programu

Realizatorami Programu są:

- Samorząd lokalny

- Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej,
- Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych,
- Gminny Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie,
- Gminny Punkt Konsultacyjny
- Policja
- Placówki oświatowe
- Poradnia Psychologiczno- Pedagogiczna
- Powiatowy Urząd Pracy
- Służba zdrowia
- Sąd
- Zespół Kuratorski
- Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie

5. Ochrona małoletnich

Działania realizowane w ramach Programu z udziałem małoletnich prowadzone są z poszanowaniem dobra dziecka, jego podmiotowości, godności, prawa do bezpieczeństwa oraz ochrony przed krzywdzeniem.

Realizatorzy Programu oraz podmioty współpracujące przy jego wykonywaniu, w zakresie w jakim prowadzą działalność związaną z wychowaniem, edukacją, opieką, wsparciem, poradnictwem, profilaktyką, rozwojem zainteresowań, organizacją czasu wolnego lub inną działalnością z udziałem małoletnich, zobowiązani są do stosowania obowiązujących przepisów dotyczących ochrony małoletnich, w szczególności przepisów ustawy z dnia 13 maja 2016 r. o przeciwdziałaniu zagrożeniom przestępczością na tle seksualnym i ochronie małoletnich.

Przed dopuszczeniem osoby do wykonywania czynności lub działalności związanej z kontaktem z małoletnimi należy dokonać wymaganej przepisami prawa weryfikacji tej osoby, w szczególności w Rejestrze Sprawców Przestępstw na Tle Seksualnym oraz w zakresie wymaganych informacji z Krajowego Rejestru Karnego albo właściwych rejestrów państw obcych, jeżeli obowiązek taki wynika z przepisów prawa.

Podmioty obowiązane do wprowadzenia standardów ochrony małoletnich stosują, udostępniają, aktualizują i dokumentują realizację tych standardów zgodnie z obowiązującymi przepisami. W szczególności powinny one zapewniać zasady bezpiecznych relacji między małoletnimi a personelem, procedury reagowania na podejrzenie krzywdzenia małoletniego, zasady zgłaszania zdarzeń zagrażających dobru dziecka oraz sposób udzielania małoletniemu wsparcia.

Realizacja Programu nie zastępuje obowiązków wynikających z odrębnych przepisów prawa, regulaminów wewnętrznych, standardów ochrony małoletnich oraz procedur obowiązujących u poszczególnych realizatorów i podmiotów współpracujących.

6. Źródła finansowania

Finansowanie Gminnego Programu Wspierania Rodziny na lata 2026-2028 odbywać się będzie w ramach środków budżetu Gminy Belsk Duży, dotacji oraz środków pozabudżetowych pozyskanych z innych źródeł.

III CELE PROGRAMU

1. Cel główny programu

Celem głównym programu jest budowanie spójnego systemu wsparcia rodzin poprzez działania profilaktyczne, pomocowe, edukacyjne i interwencyjne, ukierunkowane na wzmacnianie funkcji rodziny, przeciwdziałanie kryzysom oraz ograniczanie zjawiska umieszczania dzieci w pieczy zastępczej.

2. Cele szczegółowe programu

1. Wspieranie rodzin i wzmacnianie kompetencji opiekuńczo-wychowawczych

- kształtowanie i wzmacnianie prawidłowych postaw rodzicielskich opartych na odpowiedzialności, dialogu i wsparciu emocjonalnym
- rozwijanie wiedzy rodziców w zakresie pełnienia funkcji opiekuńczo-wychowawczych
- wspieranie rodzin w rozwiązywaniu trudności wychowawczych
- promowanie pozytywnych wzorców wychowawczych i relacji rodzinnych

2. Rozwój systemu wsparcia specjalistycznego i pracy z rodziną

- prowadzenie pracy socjalnej oraz asystentury rodziny
- zapewnienie dostępu do poradnictwa psychologicznego, terapeutycznego i prawnego
- koordynacja działań instytucji wspierających rodzinę
- wczesna interwencja w sytuacjach kryzysowych

3. Wzmocnienie zdrowia psychicznego i odporności psychicznej

- zwiększanie świadomości społecznej w zakresie zdrowia psychicznego
- edukacja dotycząca rozpoznawania kryzysów psychicznych
- rozwijanie umiejętności radzenia sobie ze stresem i emocjami
- przeciwdziałanie stygmatyzacji osób w kryzysie

4. Przeciwdziałanie przemocy i uzależnieniom

- realizacja procedury „Niebieskie Karty”
- działania interwencyjne wobec przemocy domowej
- profilaktyka uzależnień i zachowań ryzykownych
- motywowanie osób uzależnionych do podjęcia leczenia
- wspieranie osób współuzależnionych, dzieci z rodzin alkoholowych
- rozpowszechnianie literatury specjalistycznej

5. Przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu

- wsparcie rodzin zagrożonych marginalizacją
- przeciwdziałanie dziedziczeniu problemów społecznych
- wzmacnianie aktywności i samodzielności rodzin
- integracja społeczności lokalnej

6. Rozwój współpracy instytucjonalnej

- współdziałanie GOPS, szkół, policji, służby zdrowia, sądu i organizacji społecznych
- koordynacja działań w systemie pieczy zastępczej
- angażowanie społeczności lokalnej i młodzieży

3. Zadania realizowane w ramach programu

1. Pomoc rodzinom i wsparcie materialne

- przyznawanie świadczeń z pomocy społecznej (zasiłki stałe, okresowe, celowe)
- udzielanie pomocy w sytuacjach kryzysowych i losowych
- wsparcie rzeczowe w miarę potrzeb i możliwości Gminy

2. Praca socjalna i asystentura rodziny

- prowadzenie pracy socjalnej z rodzinami w kryzysie
- opracowywanie i realizacja planów pracy z rodziną
- monitorowanie sytuacji dzieci w rodzinach zagrożonych
- rozwój i realizacja asystentury rodziny

3. Edukacja i wzmacnianie funkcji rodziny

- działania edukacyjne dotyczące prawidłowych postaw rodzicielskich
- warsztaty i programy typu „Szkoła dla rodziców”
- wzmacnianie kompetencji wychowawczych rodziców
- budowanie prawidłowych relacji rodzinnych
- rozpowszechnianie wiedzy poprzez udostępnianie literatury specjalistycznej na temat uzależnień, problemów psychicznych która jest dostępna w siedzibie GOPS
- rozpowszechnianie innych materiałów edukacyjnych; ulotki, broszury informacyjne,

- zamieszczanie treści edukacyjnych i informacji o dostępnych formach pomocy na portalach społecznościowych
- spotkania z rodzicami

4. Zdrowie psychiczne i profilaktyka

- działania edukacyjne w zakresie zdrowia psychicznego
- wzmacnianie odporności psychicznej dzieci, młodzieży i dorosłych
- szkolenia dla kadry instytucji w zakresie rozpoznawania kryzysów
- upowszechnianie informacji o formach pomocy specjalistycznej

5. Przeciwdziałanie przemocy i uzależnieniom

- realizacja procedury „Niebieskie Karty”
- działania interwencyjne i ochronne
- profilaktyka uzależnień
- współpraca z GKRPA i instytucjami pomocowymi

6. Współpraca i integracja lokalna

- współpraca międzyinstytucjonalna
- działania środowiskowe i profilaktyczne
- angażowanie Młodzieżowej Rady Gminy

IV OKRES REALIZACJI I KOORDYNACJA

Program realizowany jest w latach 2026–2028.

Koordynatorem programu jest Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Belsku Dużym, który współpracuje przede wszystkim z:

- Urzędem Gminy
- Zespołem Interdyscyplinarnym
- GKRPA
- placówkami oświatowymi
- placówkami ochrony zdrowia
- Policją
- Sądem Rejonowym i kuratorami
- Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie
- organizacjami pozarządowymi.

V MONITORING I EWALUACJA

Koordynatorem Gminnego Programu Wspierania Rodziny na lata 2026-2028 jest Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Belsku Dużym. Monitoring realizacji Programu będzie prowadzony corocznie, w szczególności poprzez analizę danych gromadzonych przez GOPS oraz informacji przekazywanych przez podmioty realizujące i współpracujące przy wykonywaniu Programu. Wyniki monitoringu będą wykorzystywane przy sporządzaniu rocznego sprawozdania z realizacji zadań z zakresu wspierania rodziny oraz przy określaniu potrzeb związanych z realizacją tych zadań, przedstawianych Radzie Gminy przez Wójta w terminie wynikającym z art. 179 ust. 1 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej.

VI POSTANOWIENIA KOŃCOWE

Program ma charakter otwarty i może podlegać modyfikacjom w zależności od zmieniających się potrzeb społecznych, uwarunkowań lokalnych oraz możliwości organizacyjnych i finansowych Gminy.

Realizacja programu opiera się na współpracy wszystkich instytucji i podmiotów działających na rzecz dziecka i rodziny, w szczególności jednostek organizacyjnych Gminy oraz innych instytucji i organizacji realizujących zadania z zakresu wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej.